

[Etusivu](#) > ... > [Oikeudenkäyntimenettelyt](#) > [Siviilioikeudelliset Menettelyt](#) > [Minkä Valtion Tuomioistuin On Toimivaltainen?](#) > Latvia

Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen?

Sisällön tuottaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

Latvia

1 Onko otettava yhteyttä yleiseen siviilituomioistuimeen vai erityistuomioistuimeen (esimerkiksi työtuomioistuimeen)?

Siviiliprosessilaissa (Civilprocesa likums) taataan jokaiselle luonnolliselle henkilölle ja oikeushenkilölle oikeus puolustaa tuomioistuimessa kansalisoikeuksiaan, jos niitä on rikottu tai ne on kiistetty, ja lain turvaamia oikeutettuja etujaan. Yleissääntönä on se, että mikä tahansa yksityisoikeudellinen riita-asia voidaan saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi tavanomaisia oikeudellisia menettelyjä noudattaen. Poikkeustapauksissa, ja vain jos laissa niin säädetään, riita-asia voidaan ratkaista muuta, tuomioistuimen ulkopuolista menettelyä käyttäen. Laissa säädetyissä tapauksissa tuomioistuin käsittelee myös sellaisia luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden vaatimuksia, jotka eivät ole luonteeltaan yksityisoikeudellisia. Silti kaikissa tapauksissa tuomioistuin tai tuomari päättää, missä asia ratkaistaan. Jos tuomioistuin tai tuomari katsoo, ettei riita-asia kuulu tuomioistuimen toimivaltaan, asiasta annettavassa päätöksessä ilmoitetaan riidan ratkaisemisesta vastaava elin.

Tavanomaisiin toimivaltasääntöihin on joitakin poikkeussääntöjä, joissa määrätään tietyn tason tuomioistuimen toimimisesta ensimmäisenä oikeusasteena.

Latviassa on toiminut 31. maaliskuuta 2021 alkaen erityinen talousasioihin erikoistunut tuomioistuin, joka käsittelee tiettyjä siviili- ja rikosasioita.

2 Jos yleinen tuomioistuin on toimivaltainen (ts. asian käsittely kuuluu tällaiselle tuomioistuimelle), miten saan selville, mihin tuomioistuimeen minun on otettava yhteyttä?

Alueiden tai kaupunkien alioikeudet (rajona (pilsētas) tiesa) toimivat yksityisoikeudellisten asioiden ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena. Riian kaupungin Vidzemen esikaupunkialueen tuomioistuin käsittelee asiat, joihin liittyy valtiosalaisuuksia, patenttioikeusasiat sekä puolijohdetuotteen piirimallien, mallien, tavaramerkkien ja maantieteellisten merkintöjen oikeudellista suojaa koskevat asiat. Alueiden tai kaupunkien alioikeuksien kiinteistörekisteriosasto käsittelee hakemukset, jotka koskevat riidattomien saatavien perintää tai saatavien perintää tuomioistuimen määräyksestä, sekä huutokauppa-asiakirjojen vahvistamista koskevat hakemukset, paitsi jos niihin liittyy maksukyvyttömyysmenettely.

2.1 Onko olemassa alempia ja ylempiä yleisiä siviilituomioistuuksia (esim. käräjäoikeus ja hovioikeus)? Jos on, mikä tuomioistuin on toimivaltainen minun asiassani?

Riita-asioita ei voida tutkia asiakysymysten osalta ylempien oikeusasteen tuomioistuimissa ennen kuin ne on käsitelty alioikeudessa. Ensimmäinen oikeusaste riita-asioissa on alueiden tai kaupunkien alioikeus, jonka toimivaltaan asia kuuluu. Riita-asian käsittelyssä asiakysymyksiä tutkii tuomioistuin, jolla on toimivalta käsitellä

kanteen lajiin, kohteeseen ja syntypaikkaan nähden samankaltaisia asioita.

2.2 Alueellinen toimivalta (Onko kaupungin A vai B tuomioistuin toimivaltainen minun asiassani?)

Kanteen kohteesta riippuu, minkä tason tuomioistuin käsittelee asian ensimmäisenä oikeusasteena. Asiat ryhmitellään kanteen lajiin ja luonteen perusteella. Samantasoilla tuomioistuimilla on kuitenkin kullakin oma alueellinen toimivaltansa.

2.2.1 Alueellisen toimivaltaisuuden pääsääntö

Alueellista toimivaltaa koskevissa yleisissä menettelyissä säädetään, että kanne luonnollista henkilöä vastaan nostetaan henkilön ilmoittaman asuinpaikan tuomioistuimessa (siviiliprosessilain 26 §). Kanne oikeushenkilöä vastaan nostetaan oikeushenkilön rekisteröidyn toimipaikan tuomioistuimessa. Näin ollen toimivaltainen alioikeus määräytyy kanteen kohteen ja alueellista toimivaltaa koskevien säännösten perusteella.

2.2.2 Poikkeuksia pääsäännöstä

Siviiliprosessilaissa säädetään myös poikkeuksista riita-asioita koskevaan alueelliseen toimivaltaan. Kantaja voi saattaa asian vireille joko alueellista toimivaltaa koskevien yleisten säännösten mukaisesti eli kääntyä vastaajan ilmoitetun asuinpaikan tai rekisteröidyn toimipaikan tuomioistuimen puoleen, tai nostaa kanteen myös muussa samantasoisessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, joka nimetään lainsäädännössä vaihtoehtoisena tuomioistuimena.

2.2.2.1 Missä tapauksissa voin valita vastaajan asuinpaikan tuomioistuimen (pääsäännön mukaan määräytyvä tuomioistuin) ja jonkun muun tuomioistuimen välillä?

Jos vastaaja ei ole ilmoittanut asuinpaikkaansa, kanne nostetaan vastaajan tosiasiallisen asuinpaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa.

Jos vastaajan tosiasiallinen asuinpaikkakaan ei ole tiedossa tai jos vastaajalla ei ole pysyvää asuinpaikkaa Latviassa, kanne nostetaan tuomioistuimessa, jonka alueella on vastaajalle kuuluva kiinteistö tai vastaajan viimeinen tunnettu asuinpaikka.

Joissakin lainsäädännössä määritellyissä tapauksissa kantajalla on oikeus valita, nostaako hän kanteen tuomioistuimessa, joka määräytyy vastaajan ilmoitetun asuinpaikan tai rekisteröidyn toimipaikan perusteella, vai jossain muussa tuomioistuimessa.

2.2.2.2 Missä tapauksissa minun on valittava muu kuin vastaajan asuinpaikan (pääsäännön mukaan määräytyvä) tuomioistuin?

Kantajan mahdollisuudesta valita oikeuspaikka säädetään siviiliprosessilain 28 §:ssä, jossa selitetään yksityiskohtaisesti, minkä tyyppisissä asioissa kantajalla on tämä mahdollisuus, ja luetellaan vaihtoehtoiset tuomioistuimet, joissa asia voidaan saattaa vireille:

- oikeushenkilön tytäryhtiön tai edustuston toimia koskeva kanne voidaan nostaa myös tytäryhtiön tai edustuston rekisteröidyn toimipaikan tuomioistuimessa;
- elatusapusaatavien perintää lapsen tai vanhemman hyväksi tai isyyden määrittämistä koskeva kanne voidaan nostaa myös kantajan ilmoittaman asuinpaikan tuomioistuimessa;
- henkilövahinkoa koskeva kanne (siviililain 1635 § ja 2347–2353 §) voidaan nostaa kantajan ilmoittaman asuinpaikan tai vahingon tapahtumispaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa;
- luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön omaisuudelle aiheutunutta vahinkoa koskeva kanne voidaan nostaa myös vahingon tapahtumispaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa;
- omaisuuden palauttamista tai sen arvon korvaamista koskeva kanne voidaan nostaa myös kantajan ilmoittaman asuinpaikan tuomioistuimessa;
- merioikeudellisia vaateita koskeva kanne voidaan nostaa myös vastaajan aluksen takavarikointipaikan tuomioistuimessa;
- useita eri paikoissa asuvia tai useisiin eri paikkoihin sijoittautuneita vastaajia vastaan voidaan nostaa kanne yhden vastaajan ilmoitetun asuinpaikan tai rekisteröidyn toimipaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa;
- avioeroa tai avioliiton mitätöintiä koskeva hakemus voidaan nostaa kantajan valitsemassa tai hänen

ilmoittamansa asuinpaikan tuomioistuimessa tai, jos nämä eivät ole tiedossa, kantajan tosiasiallisen asuinpaikan tuomioistuimessa, jos

- kantajan taloudessa asuu alaikäisiä
 - toinen puoliso kärsii vankeusrangaistusta
 - toinen puoliso ei ole ilmoittanut asuinpaikkaansa, hänen asuinpaikkansa ei ole tiedossa tai hän asuu ulkomailla;
- työsuhteeseen liittyvä kanne voidaan nostaa kantajan ilmoittaman asuinpaikan tai työpaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa.

Jos edellä tarkoitetuissa tapauksissa kantajalla ei ole ilmoitettua asuinpaikkaa, asia voidaan saattaa vireille hänen tosiasiallisen asuinpaikkansa tuomioistuimessa.

Yksityisoikeudellisissa asioissa sovelletaan yksinomaista toimivaltaa sekä yleisen alueellisen toimivallan että kaikkien muiden alueellisten toimivallan lajien osalta. Toimivalta määräytyy kannetyypin mukaan seuraavassa esitetyissä tapauksissa:

- kanne, joka koskee kiinteistön tai sen ainesosien omistus- tai hallintaoikeutta, näiden oikeuksien kirjaamista kiinteistörekisteriin, oikeuksien peruuttamista tai kiinteistön poistamista kiinteistörekisteristä, on nostettava kiinteistön sijaintipaikan tuomioistuimessa;
- jos vainajan kuolinpesää vastaan nostetaan kanne eikä vahvistettuja tai perinnön vastaanottaneita perillisiä ole tiedossa, toimivalta on vainajan ilmoitetun tai tosiasiallisen asuinpaikan tuomioistuimella. Jos kuitenkin vainajan ilmoitettu tai tosiasiallinen asuinpaikka sijaitsee Latvian ulkopuolella tai jos sitä ei tunneta, toimivalta on sen paikkakunnan tuomioistuimella, jossa kuolinpesään kuuluva kiinteistö tai sen osa sijaitsee.

Yksinomaisesta toimivallasta voidaan säätää myös muissa säädöksissä.

Seuraavia säännöksiä sovelletaan myös erityisten oikeudellisten menettelyjen mukaan käsiteltäviin asioihin:

Hakemus adoption vahvistamiseksi tehdään adoptionhakijan ilmoitetun asuinpaikan tuomioistuimelle, tai jos asuinpaikkaa ei ole ilmoitettu, hänen tosiasiallisen asuinpaikkansa tuomioistuimelle. Hakemus adoption peruuttamiseksi tehdään hakijan ilmoitetun asuinpaikan tuomioistuimelle, tai jos asuinpaikkaa ei ole ilmoitettu, hänen tosiasiallisen asuinpaikkansa tuomioistuimelle.

Vieraan valtion kansalaisen tai vieraassa valtiossa asuvan henkilön hakemus adoption vahvistamiseksi tehdään adoptoitavan ilmoitetun asuinpaikan tuomioistuimelle. Jos kuitenkin adoptoitava on perheen ulkopuolisessa hoidossa, hakemus tehdään hoitopaikan tuomioistuimelle (siviiliprosessilain 259 §:n 2 momentti);

Hakemus henkilön toimintakelpoisuuden rajoittamiseksi psyykkisen sairauden tai muun terveyshaitan perusteella tehdään hänen ilmoitetun asuinpaikkansa tuomioistuimelle, tai jos asuinpaikkaa ei ole ilmoitettu, hänen tosiasiallisen asuinpaikkansa tuomioistuimelle; jos henkilö on hoitolaitoksessa, hakemus tehdään kyseisen laitoksen sijaintipaikan tuomioistuimelle (siviiliprosessilain 264 §).

- hakemus henkilön toimintakelpoisuuden rajoittamiseksi ja holhottavaksi julistamiseksi epäsideellisen tai tuhlaillevan elämäntavan taikka alkoholin tai huumeiden väärinkäytön perusteella tehdään hänen ilmoitetun asuinpaikkansa tuomioistuimelle, tai jos asuinpaikkaa ei ole ilmoitettu, hänen tosiasiallisen asuinpaikkansa tuomioistuimelle (siviiliprosessilain 271 §);
- poissa olevalle tai kadonneelle henkilölle kuuluvan omaisuuden hallintaa koskevat asiat ratkaistaan hänen viimeisen asuinpaikkansa tuomioistuimessa (siviiliprosessilain 278 §);
- hakemus kadonneen henkilön julistamiseksi kuolleeksi tehdään hänen viimeisen asuinpaikkansa tuomioistuimelle (siviiliprosessilain 282 §);
- hakemus oikeudellisten tosiseikkojen vahvistamiseksi tehdään hakijan ilmoitetun asuinpaikan tuomioistuimelle, tai jos asuinpaikkaa ei ole ilmoitettu, hänen tosiasiallisen asuinpaikkansa tuomioistuimelle (siviiliprosessilain 290 §);
- kiinteistöä koskevien oikeuksien peruuttamista koskeva hakemus tehdään kiinteistön sijaintipaikan tuomioistuimelle. Minkä tahansa muun oikeuden peruuttamista koskeva hakemus tehdään hakijan ilmoitetun asuinpaikan tuomioistuimelle, tai jos asuinpaikkaa ei ole ilmoitettu, hänen tosiasiallisen asuinpaikkansa tuomioistuimelle tai oikeushenkilön ollessa kyseessä tämän rekisteröidyn toimipaikan tuomioistuimelle, ellei laissa muuta säädetä (siviiliprosessilain 294 §:n 2 momentti);

- hakemus kadonneen, varastetun tai tuhoutuneen asiakirjan mitätöimiseksi tai tällaista asiakirjaa koskevien oikeuksien voimassaolon jatkamiseksi tehdään asiakirjassa mainitun maksupaikan tuomioistuimelle, tai jos maksupaikka on tuntematon, velallisen ilmoitetun asuinpaikan tuomioistuimelle, tai jos ilmoitettua asuinpaikkaa ei ole, velallisen tosiasiallisen asuinpaikan tuomioistuimelle, tai jos velallinen on oikeushenkilö, velallisen rekisteröidyn toimipaikan tuomioistuimelle; jos velallisen tosiasiallista asuinpaikkaa tai toimipaikkaa ei tunneta, hakemus tehdään asiakirjan myöntämisaikan tuomioistuimelle (siviiliprosessilain 299 §);
- kiinteistön lunastamista koskeva hakemus tehdään kiinteistön sijaintipaikan tuomioistuimelle (siviiliprosessilain 336 §);
- vaateen turvaamistoimea koskeva hakemus ratkaistaan sen velallisen rekisteröidyn toimipaikan tuomioistuimessa, joka oli rekisteröitynä kolme kuukautta ennen hakemuksen esittämistä tuomioistuimelle (siviiliprosessilain 341¹ §);
- oikeushenkilön maksukyvyttömyyttä koskevat asiat, jotka on pantu vireille velallisen, velkojan tai maksukyvyttömyyslainsäädännön (Maksätnespējas likums) 42 §:n 3 momentissa tarkoitetun velkojien enemmistön pyynnöstä, ratkaistaan sen velallisen rekisteröidyn toimipaikan tuomioistuimessa, joka oli rekisteröitynä kolme kuukautta ennen hakemuksen esittämistä tuomioistuimelle. Toimivalta maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamiseksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 1346/2000 3 artiklan 1 kohdan nojalla on velallisen pääintressien keskuksen perusteella määräytyvällä tuomioistuimella. Sen sijaan jos maksukyvyttömyysmenettely aloitetaan asetuksen 3 artiklan 2 kohdan nojalla, asia ratkaistaan asetuksen 2 artiklan h kohdassa tarkoitetun velallisen toimipaikan tuomioistuimessa (siviiliprosessilain 363¹ §);
- luonnollisen henkilön maksukyvyttömyyttä koskevat asiat ratkaistaan sen velallisen ilmoitetun asuinpaikan tuomioistuimessa, joka oli rekisteröitynä kolme kuukautta ennen hakemuksen esittämistä tuomioistuimelle, tai jos ilmoitettu asuinpaikka ei ole tiedossa, velallisen tosiasiallisen asuinpaikan tuomioistuimessa. Toimivalta maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamiseksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 1346/2000 3 artiklan 1 kohdan nojalla on velallisen pääintressien keskuksen perusteella määräytyvällä tuomioistuimella. Sen sijaan jos maksukyvyttömyysmenettely aloitetaan asetuksen 3 artiklan 2 kohdan nojalla, asia ratkaistaan asetuksen 2 artiklan h kohdassa tarkoitetun velallisen toimipaikan tuomioistuimessa (siviiliprosessilain 363²² §);
- luottolaitosten maksukyvyttömyyttä tai selvitystilaan asettamista koskevat asiat ratkaistaan luottolaitoksen rekisteröidyn toimipaikan tuomioistuimessa (siviiliprosessilain 364 §);
- työnantaja voi hakea lakon tai lakkoilmoituksen julistamista laittomaksi lakkolaissa säädetyin perustein ja menettelyin. Hakemus lakon tai lakkoilmoituksen julistamiseksi laittomaksi tehdään suunnitellun lakkopaikan tuomioistuimelle (siviiliprosessilain 390 §);
- työntekijöiden edustajat voivat hakea työsulun tai työsulkuilmoituksen julistamista laittomaksi työriitalaissa säädetyin perustein ja menettelyin. Hakemus työsulun tai työsulkuilmoituksen julistamiseksi laittomaksi tehdään suunnitellun työsulkupaikan tuomioistuimelle (siviiliprosessilain 394.1 §).

Riidattomien velvoitteiden täytäntöönpanoa koskevat asiat (saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana)

- hakemus kiinteistön myymiseksi vapaaehtoisella huutokaupalla tuomioistuimen toimesta tehdään kiinteistön sijainnin perusteella määräytyvälle alioikeudelle (siviiliprosessilain 395 §);
- riidatonta rahasuorituksen perintää tai irtaimen omaisuuden palauttamista tai yritys kiinnityksellä turvattujen sopimusvelvoitteiden täytäntöönpanoa koskeva hakemus tehdään velallisen ilmoitetun asuinpaikan, tai jos asuinpaikkaa ei ole ilmoitettu, tosiasiallisen asuinpaikan alueoikeuden kiinteistörekisteritoimistolle (siviiliprosessilain 403 §:n 1 momentti);
- kiinteistön panttikirjaan perustuvan veloitteen tai vuokralle otetun tai annetun kiinteistön tyhjentämistä tai palauttamisveloitteen riidatonta täytäntöönpanoa koskevat hakemukset tehdään kiinteistön sijaintipaikan alioikeuden kiinteistörekisteritoimistolle. jos saatavan vakuutena on useita kiinteistöjä ja hakemukset kuuluisivat kiinteistöjen sijainnin vuoksi eri alioikeuksien kiinteistörekisteriosastojen toimivaltaan, kantaja saa valita, minkä alioikeuden kiinteistörekisteriosasto ratkaisee asian (siviiliprosessilain 403 §:n 2 momentti);
- aluskiinnitykseen perustuvan veloitteen riidatonta täytäntöönpanoa koskevat hakemukset tehdään aluskiinnityksen rekisteröintipaikan alioikeuden kiinteistörekisteritoimistolle (siviiliprosessilain 403 §:n 3 momentti).

Velvoitteiden pakkotäytäntöönpano tuomioistuimen määräyksestä (saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā)

Hakemus saatavan täytäntöönpanemiseksi tuomioistuimen määräyksestä tehdään velallisen ilmoitetun asuinpaikan tai, jos asuinpaikkaa ei ole ilmoitettu, tosiasiallisen asuinpaikan tai rekisteröidyn toimipaikan alioikeuden kiinteistörekisteriosastolle. (siviiliprosessilain 406² §);

2.2.2.3 Voivatko asianosaiset valita tuomioistuimen, joka normaalisti ei olisi toimivaltainen?

Kyllä, tällainen mahdollisuus on olemassa. Latvian lainsäädännön mukaan osapuolet voivat yhteisestä sopimuksesta valita sen tuomioistuimen, jonka alueelliseen toimivaltaan asia kuuluu. Sopimusta tehdessään osapuolet voivat määrätä, missä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa mahdolliset tulevat sopimusta tai sen ehtojen täyttämistä koskevat oikeusriidat ratkaistaan. Osapuolet eivät kuitenkaan voi muuttaa riidan kohteen perusteella asiaan sovellettavaa toimivaltaa eli sitä, minkä tasoinen tuomioistuin käsittelee asian ensimmäisenä oikeusasteena (siviiliprosessilain 25 §). Osapuolet eivät myöskään voi vaikuttaa yksinomaiseen toimivaltaan (siviiliprosessilain 29 §). Sopimukseen perustuvaan toimivaltaan sovelletaan kahta rajoitusta:

- oikeuspaikan valinta on mahdollista ainoastaan sopimusriidoissa;
- oikeuspaikasta on sovittava sopimuksen tekohetkellä, jolloin on nimettävä se tuomioistuin, joka käsittelee mahdolliset oikeusriidat ensimmäisenä oikeusasteena.

3 Silloin kun erityistuomioistuimet ovat toimivaltaisia, miten saan selville, mihin tuomioistuimeen minun pitää ottaa yhteyttä?

Latvian lainsäädännön mukaan yleiset tuomioistuimet käsittelevät Latviassa sekä siviili- että rikosasioita. Latviassa ei ole erityistuomioistuimia, kuten perhetuomioistuimia, eikä erityisiin oikeudellisiin kysymyksiin erikoistuneita tuomareita, kuten monissa muissa maissa.

Kuten edellä todettiin, riita-asiaa ei voida tutkia ylemmän oikeusasteen tuomioistuimessa, ennen kuin se on tutkittu ja ratkaistu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Ensimmäinen oikeusaste riita-asioissa on alueiden tai kaupunkien alioikeus, jonka toimivaltaan asia kuuluu. Yleissääntönä on se, että mikä tahansa yksityisoikeudellinen riita-asia voidaan saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi tavanomaisia oikeudellisia menettelyjä noudattaen.

■ Päivitetty viimeksi: 27/05/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.